

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE VÝBORNÁ

**Na obdobie rokov
2015 – 2022**

Október 2015
Verzia 1.0

Dielo :

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Výborná na obdobie rokov 2015 – 2022

Objednávateľ : Obec Výborná

Zhotoviteľ : Ing. Peter Franko

Dátum: 08-10 / 2015

Verzia : 1.0

Obsah

Úvod	5
1. časť	
1. SOCIÁLNO-EKONOMICKÁ ANALÝZA A IDENTIFIKÁCIA MOŽNOSTI JEJ ROZVOJA	
1.1. Popis obce a základné geografické údaje.....	8
1.2. Obyvateľstvo – miera ekonomickej aktivity.....	10
1.3. Dôchodková situácia obyvateľstva.....	11
1.4. Evidovaní nezamestnaní	11
1.5. Vzdelanostná štruktúra	11
1.6. Školstvo	11
1.7. Zdravotné , sociálne a komunitné služby	12
1.8. Stavebníctvo a bytová výstavba	12
1.9. Vývoj počtu a štruktúra podnikateľských subjektov.....	14
1.10. Analýza poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rozvoj vidieka.....	14
1.11. Analýza stavu životného prostredia	17
1.11.1. Vodovodná a kanalizačná sieť	17
1.11.2. Odpadové hospodárstvo.....	17
1.12. Vybavenosť obce dopravnými a technickými vybaveniami	18
1.12.1. Cestná infraštruktúra	18
1.12.2. Energetika.....	18
1.12.3. Telekomunikačná a informačná infraštruktúra.....	18
2. časť	
2. Postoje a názory obyvateľov obce na život a dianie v obci a perspektívy jej ďalšieho vývoja.....	19
3. časť	
3. SWOT analýza obce Výborná.....	21
4. časť	
4. Problémová analýza obce Výborná	25
4.1. Tabuľka problémov obce	26
4.2. Tabuľka cieľov obce	27
5. časť	
5. Rozvojová vízia	29
6. časť	
6. Strategické, špecifické a vecné ciele obce Výborná	29
6. 1. Priorita 1 Rozvoj infraštruktúry	30
6.1.1. Opatrenie 1.1 Rekonštrukcia existujúcej základnej infraštruktúry.....	31
6.1.2. Opatrenie 1.2 Výstavba novej základnej infraštruktúry	31
6.2. Priorita 2 Rozvoj ľudského, sociálneho a kultúrneho potenciálu.....	32
6.2.1. Opatrenie 2.1 Zlepšenie dostupnosti služieb občianskej vybavenosti	32
6.2.2 Opatrenie 2.2 Rozvoj a podpora vzdel., šport. a voľnočas. aktivít	32
6.2.3. Opatrenie 2.3 Podpora zdravého životného prostredia	33
6.3 Priorita 3 Efektívne využívanie prírodného a historického potenciálu pre zvýšenie zamestnanosti v obci	34
6.3.1 Opatrenie 3.1 Podpora miestnej ekonomiky, lokálnej práce	34
6.3.2 Opatrenie 3.2 Podpora vytvárania nových prac. miest	35

7. časť

7. Súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja.....	35
---	----

8. časť

8. Implementácia stratégie	36
8.1 Prehľad projektov	36
8.2 Monitorovanie a hodnotenie stratégie	36
 Zoznam príloh	 39

Úvod

Potreba tvorby Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHSR) obce vyplýva zo zákona 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja, ktorý ukladá obciam povinnosť vypracovať a aktualizovať PHSR obce podľa potreby. PHSR je základný programový a výkonný dokument, spracovaný za účelom riešenia súčasných závažných ekonomických a sociálnych problémov za efektívneho využitia všetkých zložiek jeho miestneho potenciálu /ekonomického, prírodného i demografického/.

Je strednodobým programovým dokumentom, ktorý stanovuje smer ďalšieho rozvoja obce, ciele a prvoradé potreby a úlohy v zabezpečení všestranného rozvoja. Výsledkom je stratégia rozvoja obce a akčný plán, ktorý transformuje definované strategické ciele do konkrétnych realizovaných krokov. Vypracovanie tohto programového dokumentu je takisto podmienkou pre využitie finančných zdrojov EÚ.

Poslaním PHSR je navrhnuť systematickú a funkčnú trvalú rozvojovú stratégiu zameranú na realizáciu sociálneho a ekonomického rozvoja obce pri využití vnútorných finančných zdrojov a nenávratných finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ. Má logickú štruktúru, keď na základe vykonanej analýzy formuluje ciele a stratégiu ďalšieho rozvoja obce.

PHSR pozostáva z nasledujúcich častí:

- sociálno-ekonomickej analýzy obce a identifikácie možností rozvoja formou súhrnnej analýzy,
- stratégiu rozvoja jej priorít a opatrení potrebných na ich naplnenie,
- finančného zabezpečenia,
- organizačného zabezpečenia realizácie PHSR.

Súhrnnou analýzou i strategickou časťou sa prelínajú globálne i špecifické ciele, ktoré sú rozpracované do konkrétnych opatrení.

Prvá analytická časť dokumentu obsahuje popis obce s jej základnými geografickými údajmi a hlavnými socioekonomickými charakteristikami, ktoré charakterizujú dynamiku sociálneho a ekonomického rozvoja obce. Súčasťou je súhrnná analýza rozvojového potenciálu, ktorá v rámci globálnych a špecifických cieľov, ako aj silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození dáva súhrnný pohľad na reálnu situáciu obce a jej rozvojové možnosti.

Druhá hlavná časť dokumentu je orientovaná na formulovanie strategického rozvoja. Globálne ciele sú rozpracované do špecifických cieľov, ktoré majú stabilizačný alebo rozvojový charakter. Stabilizačné ciele a súvisiace opatrenia sú zamerané na riešenie súčasného nepriaznivého až kritického stavu v jednotlivých oblastiach tak, aby nedošlo k ďalšiemu prehľbovaniu jestvujúcich problémov s termínom realizácie v rokoch 2015 až 2022. Opatrenia viažuce sa na rozvojové ciele sú zamerané na aktivizáciu vnútorných potenciálov v obci a na podporu ich dlhodobého rozvoja až do roku 2032.

Finančné zabezpečenie hovorí o zdrojoch financovania, ktoré sú vnútorné /štátne a súkromné/ a zdroje EÚ.

Z analýzy sociálno-ekonomickej situácie obce vyplynuli následovné rozhodujúce silné stránky:

- vhodná geografická poloha obce v rámci regiónu Kežmarok a Prešovského kraja,
- dobré prírodné podmienky,
- lesný pôdny fond v prevážnej časti obce pre pestovanie klasických plodín a drevín, rozvoj poľnohospodárskej a lesníckej výroby,
- priaznivá demografická štruktúra obyvateľstva, vyjadrená v podiele v predproduktívnej a produktívnej zložky, i vo výške prirodzeného prírastku obyvateľstva,
- bohaté zdroje drevnej hmoty,
- pôdny fond, na rozvoj malých poľnohospodárskych fariem,
- voľné plochy pre rozvoj priemyslu a zavádzanie nových výrobných odborov, výstavba IBV, zóny oddychu, športový areál,
- kladný prístup predstaviteľov samosprávy, štátnej správy, tretieho sektora k rozvojovým aktivitám v obci.

Určujúcimi slabými stránkami obce sú:

- nedostatočná mikroekonomická adaptácia obce na podmienky trhového hospodárstva,
- nedostatočná vzdelanostná úroveň a kvalifikácia pracovných síl,
- zaostávajúca infraštruktúra najmä nepostačujúca kapacita Materskej školy, chýbajúca Základná škola, chýbajúce Komunitné centrum, chýbajúce Zdravotné stredisko, nedovybudovaný športový areál a detské ihrisko, nedovybudovaná kanalizácia a vodovod,
- nedostatočný bytový fond,
- nevyhovujúca kvalita cestnej siete obecného i štátneho významu,
- nedostatok voľných finančných zdrojov pre rozvoj výroby a jej modernizáciu,
- nedostatok pracovných miest,
- nepostačujúce sociálne služby.

V dôsledku závažných slabých stránok a nedostatočného akceleračného vplyvu silných stránok na sociálno-ekonomický rozvoj, obec nie je schopná vlastnými silami riešiť výrazné problémy a pre realizáciu hlavného cieľa i rozvojovej stratégie je potrebná pomoc štátu i EÚ.

Vychádzajúc zo záverov analýzy sociálno-ekonomickej situácie dlhodobým cieľom rozvoja obce je harmonický vyvážený a trvalo udržateľný rozvoj územia, využitím hospodárskeho, demografického a prírodného potenciálu obce. Hlavným cieľom je zastaviť pokles hospodárskej a sociálnej úrovne obce do roku 2022 a postupne zabezpečiť jej rast s cieľom dosiahnuť úroveň ostatných vyspelejších obcí Slovenska .

Plnením hlavného cieľa sa dosiahne rozvoj ekonomického potenciálu a ľudských zdrojov, ktoré sú podmienkou pre zastavenie a postupné znižovanie vysokej miery nezamestnanosti v obci, rekvalifikácia nezamestnaných, doškolovalie kurzy a odstránenie existujúcich disparít.

Realizáciou opatrení, ktoré sú rozpracované v strategickej časti materiálu, konkrétnych projektov, ako aj súvisiacich kľúčových aktivít sa zabezpečí najmä :

A: v oblasti ekonomického rastu

- zvýšenie ekonomickej výkonnosti obce,
- rozvoj malého a stredného podnikania,
- zvýšenie konkurencie schopnosti,
- zvyšovanie produktívneho potenciálu.

B: v oblasti zamestnanosti

- zvýšenie zamestnanosti medziročne o 2 % vytváraním efektívnych pracovných miest v súlade s požiadavkami trhu práce, čím sa dosiahne zníženie nezamestnanosti v obci.

C: v oblasti zlepšenia vybavenosti obce a životného prostredia

- dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry, konkrétne: rekonštrukcia a výstavba Materskej školy, výstavba Základnej školy, výstavba Komunitného centra, výstavba Zdravotného strediska, výstavba športového areálu a detského ihriska, výstavba odpadového dvoru, rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry, rekonštrukcia verejného priestranstva,
- rozvoj sociálnej infraštruktúry a tretieho sektora,
- rozvoj podnikateľského prostredia a súvisiacej infraštruktúry,
- rozvoj a podpora malých poľnohospodárskych a rodinných fariem,
- rozvoj agroturistiky.

D: v oblasti rastu životnej úrovne

- zlepšenie dôchodkovej situácie občanov v obci,
- zlepšenie kvality života obyvateľov obce,
- rozvoj ľudských zdrojov.

PHSR obce bol spracovaný na základe poznatkov regionálnych odborníkov a miestnych autorít, ktorí najlepšie poznajú problémy, potreby a rozvojové potenciály obce. Spôsob spracovania umožnil všetkým zainteresovaným partnerom vysokú mieru spoluúčasti na programovej stratégii sociálno-ekonomického rozvoja obce.

Tento plán bude prínosom pre rozvoj odborných kapacít v záujme efektívneho absorbovania domácich prostriedkov ako aj prostriedkov poskytnutých v rámci štrukturálnych fondov EÚ. Na PHSR obce budú nadväzovať konkrétne projekty, ktorých realizáciou sa dosiahne naplnenie vytýčených cieľov. Výber projektov podľa štatútu bude zabezpečovať regionálny riadiaci a monitorovací výbor v súlade s kritériami a strategickými cieľmi regiónu Východ.

Na príprave PHSR sa zúčastnili všetky záujmové skupiny (obyvatelia, podnikatelia, samospráva, spolky, ďalší dôležitý aktéri). Na príprave tejto stratégie boli realizované stretnutia a dotazníkový prieskum.

1. SOCIÁLNO-EKONOMICKÁ ANALÝZA A IDENTIFIKÁCIA MOŽNOSTI JEJ ROZVOJA

1.1. Popis obce a základné geografické údaje:

Obec:	Výborná		
Kód ZUJ	524085	Rozloha ZUJ v ha	1054
Kraj	Prešovský	Nadmorská výška	od 659 m n. m.
Okres	Kežmarok		do 780 m n. m.
Časti obce:			

Dôvody obstarania Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja

Riešenie úlohy vyplýva z potreby vypracovať pre obec Výborná stratégiu trvalo udržateľného rozvoja. Cieľom spracovania PHSR obce je, získať záväzný dokument pre ďalší rozvoj.

Názov obce: Výborná
Okres: Kežmarok
Kraj: Prešovský
Výmera k.ú.: 1054 ha
Počet obyvateľov: 1182 (k 30.6.2015)

Obec Výborná je vo vzťahu k pólom ekonomického rozvoja regionálneho i nadregionálneho významu alokovaná dobre.

Od pólom ekonomického rozvoja národného i nadnárodného významu je vzdialená nasledovne : Bratislava 354 km , Košice 133 km, Zakopané 49 km.

Od pólom ekonomického rozvoja širšieho regionálneho významu je vzdialená nasledovne: Kežmarok 14 km, Stará Ľubovňa 34 km, Poprad 28 km, Prešov 97 km.

Vymedzenie záujmového územia

Záujmové územie tvorí územie bezprostredne súvisiace s riešeným územím majúcim prevádzkové a ekologické väzby, ochranné pásma a väzby na technickú infraštruktúru a zamestnanosť.

Katastrálne územie a aj zastavané územie obce Výborná je v dotyku s katastrálnym územím Slovenská Ves, Lendak, Spišská Belá, ďalej s obcami Podhorany, Vojňany.

Z hľadiska širšieho územia je obec Výborná je začlenená do administratívneho územia okresu Kežmarok a tým do administratívneho územia Prešovského kraja.

Vymedzenie riešeného územia

Riešené územie obce je vymedzené jeho katastrálnymi hranicami. Takto vymedzené územie má rozlohu 1054 ha. Podrobne riešené územie je vymedzené hranicami zastavaného územia obce rozšírenými o plochy navrhované na bývanie a technickú vybavenosť.

Prvá písomná zmienka o obci Výborná je z 13. storočia a bližšie z roku 1289. Založili ju nemecký kolonisti s názvom Bierbrunn – pivný prameň. Tento názov pochádza pravdepodobne od tamojšieho minerálneho prameňa, ktorého voda mohla byť hnedastej farby.

Neskôr po kolonizácii podtatranskej oblasti rodmi Berzeviczy a Máriassy patrila rôznym zemepánom napr. pánom Strážok rodu Horváth Stansith. Až roku 1463 dostala pomenovanie Výborná. V roku 1828 výška počtu jej obyvateľstva vyrástla na 496 obyvateľov (69 domov). Postupom času vývojom obce sa tento počet zvyšoval napr. r. 1880 bolo 538 obyvateľov, ale aj znižoval napr. r. 1900 bolo 481 obyvateľov. V súčasnosti je počet obyvateľov 1182.

Z geografického hľadiska sa obec Výborná nachádza v severozápadnej časti Podtatranskej kotliny a na južných svahoch Spišskej Magury.

Nadmorská výška v strede obce je 706 m nad morom.

V obci sa nachádzajú dva kostoly: Katolícky kostol vo Výbornej bol postavený v 14. storočí, R. 1313. Je postavený v renesančnom slohu a doplnený a barokové prvky. Veľmi známi je svojim interiérom, v ktorom sa nachádzajú maľované točené stĺpy a krásne maľovaný kazetový strop. Jeho patrónkou je sv. Uršula. Bola to kresťanská mučenica, ktorú chcel vodca Húnov, Attila obrať o čistotu, ale keďže mu odporovala, bola zastrelená šípom. Preto si ju Výbornania zvolili za predstaviteľku svojho erbu.

Evangelický kostol bol postavený v r. 1833, ale keďže počet evanjelikov v našej obci je veľmi nízky, upadá.

Približne v 18. storočí sa do Výbornej začali prisťahovávať Rómovia. Ani nie tak do samotnej obce, ale na svahy kopca Barich, ktorý sa pýši dodnes nad našou obcou. Aj to prispelo k tomu, že počet dnešného obyvateľstva tvorí väčšie percento Rómov, ktorí sa okolo r. 1950 začali sťahovať do obce.

Najstarší obyvatelia našej obce si dodnes pamätajú a zároveň každoročne prežívajú staré tradície svojich otcov a mám. Ide najmä o fašiangy, ktoré už každoročne vo februári vyvrcholia a celá dedina ožije životom. Hlavnou postavou týchto fašiangov je tzv. Turoň, ktorý vedie stádo maškár po celej dedine a do každej rodiny.

Tieto tradície sa budú zachovávať a obnovovať rok čo rok.

Riešené funkcie v sídle:

Obytná - prevažne plochy pre individuálnu rodinnú zástavbu, kompozične situované do jestvujúcich záhrad a mimo zastavaného územia v severnej a východnej časti sídla.

Vybavenostná – plochy pre základnú a vyššiu občiansku vybavenosť /kultúra, obchod a služby, stravovanie, ubytovanie vo väzbe na šport a rekreáciu.

Výrobná – plochy pre podnikateľské aktivity v rámci priemyselnej a poľnohospodárskej výrobnéj činnosti a výrobných služieb.

Rekreačná funkcia – plochy pre rekreačnú a športovú činnosť s vybavenostnou funkciou.

Niektoré lokality sú riešené ako polyfunkčné / možnosť situovania viacerých funkcií/.

Riešené územia sú v sídle rozdelené do lokalít:

1.2. Obyvateľstvo – miera ekonomickej aktivity

V rámci Prešovského kraja sa územie radí k oblastiam kde má počet obyvateľov dlhodobý rastúci charakter.

V obci je potrebné vybudovať nájomné byty a infraštruktúru k IBV. Malé a stredné podnikanie, aktivity v oblasti poľnohospodárstva a remesiel nie sú doposiaľ prínosom rozvoja. Rozhodujúcim faktorom ekonomickej prosperity územia s ohľadom na prírodné atraktivity bude rozvoj malého stredného podnikania, rozvoj služieb. Tieto aktivity sú podmienené vybudovaním, resp. dobudovaním technickej infraštruktúry a masívnej podpore poľnohospodárskych podnikov, rodinných fariem, mladých farmárov a agroturistiky.

V súčasnej dobe žije v obci	1182 obyvateľov.
Z toho	1018 Rómov
Celkový počet detí a mládeže.....	512
Z toho - počet detí vo veku pre Materskú školu.....	98
- počet školopovinných detí.....	239
Počet seniorov.....	59
Počet v hmotnej núdzi.....	237
Počet nezamestnaných.....	255

Pri prognóze ďalšieho vývoja obyvateľstva vzhľadom na polohový faktor obce v urbanizačnej zóne Kežmarku, na výhodnejšie podmienky na výstavbu rodinných domov v obci sa predpokladá dlhodobý rast počtu obyvateľstva.

Vývoj počtu obyvateľov v obci v rokoch 2010 - 2015:

Rok	2001	2005	2010	2013	2014	30.6.2015
Počet obyvateľov	823	915	1054	1131	1147	1182
Národnostná štruktúra:						
Slovenská			155	159	164	164
Rómska			899	972	983	1018

Z uvedeného vyplýva stúpajúca tendencia vývoja obyvateľstva. Z hľadiska národnostnej štruktúry v obci dlhodobo výrazne dominujú obyvatelia rómskej národnosti. Obec je zapísaná v Atlase rómskych komunít.

1.3. Dôchodková situácia obyvateľstva :

Hoci priemerná mzda v Národnom hospodárstve má stúpajúci charakter ale dôchodková situácia obyvateľov v prepočte príjmu a nákladov má klesajúci charakter.

1.4. Evidovaní nezamestnaní:

Z vývoja počtu evidovaných nezamestnaných vyplýva , že v celej obci je vysoký počet nezamestnaných. Nezamestnanosť je spôsobená poklesom dopytu pracovných síl v dôsledku nepriaznivej ekonomickej situácie hospodárskej základne a znižovania počtu voľných pracovných miest. Medziročne sa počet evidovaných nezamestnaných zvyšuje. Väčšina nezamestnaných je z rómskeho obyvateľstva, ktoré nemá kvalifikačné vzdelanie.

1.5. Vzdelanostná štruktúra obyvateľov:

Vzdelanostná úroveň a schopnosť uplatnenia na trhu práce hlavne u rómskeho obyvateľstva je veľmi nízka, možno ju ovplyvniť cielenými rekvalifikačnými programami.

1.6. Školstvo

Obec má 1182 obyvateľov, z toho 1018 Rómov. Počet detí a mládeže je v obci 512. Detí vo veku pre návštevu Materskej školy je 98 a počet školopovinných detí je 266. V obci je zaznamenaný dlhodobý rast počtu obyvateľstva, prevažne rómskeho. V obci je len jedna MŠ. MŠ je v originálnej kompetencii obce Výborná, ktorá je jeho zriaďovateľom. MŠ sa nachádza v rodinnom dome vo vlastníctve obce. Budova MŠ je jednopodlažná, čiastočne podpivničená so sedlovou strechou. Priestorové podmienky sú vyhodnotené ako ohrozujúce priebeh výchovy a vzdelávania. Vzdelávací proces sa zhoršil pre deti a prácu učiteliek zriadením dvoch tried z pôvodnej jednej triedy. MŠ má dve malé učebne, ich plocha je 26m² a 22 m². V obci sa nenachádza Základná škola, deti dochádzajú do susednej obce Slovenská Ves. Vzdelanostná úroveň obyvateľov obce má nízku úroveň, čo môžeme pripísať aj nedostatočne vybudovanej školskej infraštruktúra v obci Výborná.

Kapacita škôlky je stanovená pre 30 detí, ktorá sa vysoko prevyšuje. Škôlka má malé priestory, nemá vytvorenú samostatnú spálňu, preto posteľe nahrádzajú rozkladacie lehátka na spanie. Nevyhovujúci stav vytyka aj štátny zdravotný ústav a štátna školská inšpekcia. Záujem zapísať deti do MŠ vysoko prekračuje stanovenú kapacitu MŠ.

Návrh riešenia:

Zvýšiť kapacitu Materskej školy pre 90 detí, zrekonštruovať existujúcu MŠ a zrealizovať prístavbu na dosiahnutie požadovanej kapacity MŠ.

Vzhľadom na rast počtu obyvateľstva v obci zriadiť v obci Základnú školu.

Rok detí od 3- 6 rokov pre MŠ	1995	2000	2005	2010	2013	2014	2015
Počet detí od 3 – 6 rokov:	61	56	56	62	87	108	98
Národnostná štruktúra:							
Slovenská	9	6	4	6	6	9	8
Rómska	52	50	52	56	81	99	90
Rok detí od 7-15 rokov pre ZŠ	1995	2000	2005	2010	2013	2014	2015
Počet detí od 7 – 15 rokov:	160	177	187	212	229	220	239
Národnostná štruktúra:							
Slovenská	25	22	17	17	17	18	17
Rómska	135	155	170	195	212	202	222

1.7. Zdravotné , sociálne a komunitné služby:

Zdravotnícka starostlivosť pre občanov je poskytovaná formou primárnej, sekundárnej a následnej zdravotníckej starostlivosti v štátnych a neštátnych zdravotníckych zariadeniach v Spišskej Belej, Kežmarku, Lendaku a Slovenskej Vsi. V obci nie je praktický lekár pre dospelých, detský lekár ani zubný lekár. Stav v zdravotníctve sa stále zhoršuje. Vybavenosť zdravotníckych zariadení je slabá, temer sa nedopĺňa. Zásobovanie liekmi a ceny liekov často presahujú možnosti kúpy liekov aj nevyhnutných .

Sociálne služby obec poskytuje prostredníctvom Spišskej katolíckej charity.

Komunitné služby sú nedostatočne rozvinuté, nakoľko chýba potrebná infraštruktúra.

Návrh riešenia:

Vybudovať objekt, v ktorom by bolo zdravotné stredisko a komunitné centrum.

Riešiť mimoriadne nepriaznivú situáciu rómskej komunity v otázke komunitnej práce v obci Výborná, vybudovaním komunitného centra v obci. Podporovať komunitné aktivity na zlepšenie sociálnej situácie , najmä v Marginalizovanej rómskej komunite.

1.8. Stavebníctvo a bytová výstavba:

Urbanistická koncepcia obce vychádza zo snahy dosiahnuť identické a funkčné bohaté prostredie z možnosťou rozšírenia postupnej realizácie výstavby rodinných domov a postupnej realizácie zariadení a občianskej vybavenosti.

Transformácia národného hospodárstva na trhovú ekonomiku sa prejavila aj vo financovaní rozvoja bývania a výstavbe rodinných domov v obci.

Stav bytov k roku 2015:

Počet bytových jednotiek spolu	135
Z toho: rodinných domov	111
Bytové domy.....	4
Bytov	24

Návrh výstavby bytov, nájomných bytov a rodinných domov:

Byt. jednotka	Stav	Realizovaná 1.etapa	Návrh 2. etapa	Návrh 3. etapa	Spolu
Rodinný dom	111	0	4	6	121
Nájomných bytov	12	12	12	12	48
spolu	123	12	16	22	169

V obci je vybudovaný rímskokatolícky kostol, Obecný úrad, Športový areál, cintorín, Hasičská zbrojnica, MŠ.

Dnešné osídlenie nestačí kryť potreby bývania a už vôbec nie bývania s požiadavkami dnešného človeka. Je nutná kompletná vybavenosť technickou infraštruktúrou a vybavenosťou vôbec.

Základným kompozičným zámerom je posilnenie centrál obce v priestore OcÚ a nákupného strediska s parkovou úpravou okolitého priestoru. Ďalej sa urbanistická koncepcia vzhľadom na súčasnú uvoľnenú a riedku zástavbu obce zamerala na vytvorenie kompaktnejšej zástavby s rešpektovaním prírodných daností.

Výškové usporiadanie zástavby sa obmedzuje:

- u obytných domov do dvoch nadzemných podlaží so sedlovou strechou,
- u objektov výroby a občianskej vybavenosti do 12 m výšky hrebeňa.

Výškovú gradáciu spôsobuje reliéf terénu.

Pri zástavbe novonavrhnutých lokalít dodržať systém so zvýraznením zelene a potlačením systému mestskej radovej zástavby.

Maximálna zastavanosť pozemku objektmi sa určuje na 30 %.

Projektové riešenie jednotlivých prevádzkových areálov treba posudzovať individuálne tak, aby nevznikli nežiaduce dominanty a neboli porušené navrhované prvky ekologickej stability.

Pri novej výstavbe v RD v prelukách sa architektúra v navrhovaných objektoch prispôsobí susednej zástavbe, vo väzbe na pôvodnú architektúru daného regiónu. V navrhovaných obytných okrskoch sa doporučuje zástavba so sedlovou strechou.

Nová výstavba formou izolovaných rodinných domov. Doporučujeme uplatňovať typy rodinných domov vhodné do tatranského podhorského prostredia.

Pozdĺž regulovaného potoka navrhuje výsadbu krovinatej i vzrastlej zelene na estetické a kompozičné podporenie funkčného usporiadania obce.

Návrh rešpektuje kultúrne i prírodné hodnoty v obci a zosúladzuje ich funkciu s celkovým riešením. V štátnom zozname pamiatok je uvedený kostol rímskokatolícky a evanjelický.

Rímskokatolícky kostol je postavený v roku 1313 a evanjelický kostol 1833.

Rozšírenie intravilánu a plánovanie ďalšej výstavby domov, bytov a zariadení pre poskytovanie služieb obyvateľstva.

1.9. Vývoj počtu a štruktúra podnikateľských subjektov:

Na území obce sú podnikateľské subjekty zapísané v obchodnom registri z hľadiska zoskupenia právnych foriem najväčšie zastúpenie majú živnostníci v oblasti služieb: tri potraviny - zmiešaný tovar. V obci je jeden poľnohospodársky podnik a dve podniky (porez dreva – píla, autodoprava a zemné a výkopové práce.

Pracovné príležitosti v obci sú prevážne v miestnych zariadeniach obchodu a služieb, v drevovýrobe PD Valtin s.r.o. Lendak, OcÚ. Trend zvýšenie stavu pracovných príležitostí rozvojom živnostenského a stredného podnikania na úseku malovýroby a služieb sa v riešení zohľadňuje rezervovaním dostatočných rozvojových plôch.

Ekonomické predpoklady rozvoja obce:

Pre ekonomický rozvoj má obec predpoklady v PPF a LPF, existujúcich a navrhovaných zariadeniach výroby a služieb.

V sídle nie je žiadny priemyselný podnik a výhľadovo sa s priemyselnou výrobou uvažuje.

V riešenom území sa nachádza PD – drevovýroba s.r.o..

Komerčné služby a obchod v riešenom území nie sú zastúpené – potreba ich rozvoja.

1.10. Analýza poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rozvoj vidieka :

Katastrálna výmera obce v ha1054

Riešené územie Výborná:

Pre územnú ochranu prírody a krajiny sa ustanovuje 5 stupňov ochrany, s rozsahom obmedzení a zásahov, ktoré sa so zvyšujúcim stupňom ochrany zvyšujú. Širšie záujmové územie doplnku a čiastkovej zmeny ÚPN –Z Slovenská Ves na základe zákona č.287/1994 o ochrane prírody a krajiny s platnosťou od 1.1.1995 spadá do prvého stupňa ochrany. V tomto území ani v celom katastri Slovenskej Vsi sa nenachádza osobitné chránené územie s vyšším stupňom ochrany. Zastavané územie obce obklopené poľnohospodársky využívanými plochami sa nevyznačuje hodnotnými prvkami.

Regionálny územný systém ekologickej stability okresu zhodnocuje potenciál a lokality lesných komplexov a výbežkov hrebeňa a chrbtov Spišskej Magury charakterizuje ako biocentrum regionálneho významu Smrečiny, na ktoré nadväzujú interkačné územia a ekologický významné segmenty v katastra a preukazuje ich prepojenie prostredníctvom terestrického biokoridora na biocentrum nadregionálneho významu Vysoké Tatry a cez k.ú. Toporec, Holumnica na biocentrum nadregionálneho významu Levočské vrchy.

Vyhodnotenie záberu PPF:

Poľnohospodárska pôda	511 ha
Orná pôda	239 ha
Lesná pôda	406 ha
Zalesnená pôda	253 ha
Vodné plochy	0,73 ha
Ostatné plochy	0,64 ha

Klimatické pomery riešeného územia:

Obec Výborná patrí do mierne teplej oblasti, mierne vlhkej so studenou zimou. Priemerná teplota vzduchu je najnižšia v januári – 5°C, najvyššia je v júli + 16°C.

Ročná priemerná teplota vzduchu dosahuje + 5°C

Priemerný počet letných dní v roku je cca 40

Priemerný počet ľadových dní v roku /max. teplota – 0,1 °C/ je 50

Ročný priemerný úhrn zrážok je 700 mm

Priemerný počet dní so snežením je v tejto oblasti 50

Priemerné maximum snehovej pokrývky dosahuje 60 cm

V oblasti prevládajú severozápadné vetry

Priemerné trvanie slnečného svitu je 2200 hod.v roku

Návrh riešenia.

Podporovať vznik malých poľnohospodárskych podnikov, rodinných fariem a podpora mladých farmárov. V nadväznosti na poľnohospodárstvo podpora agroturistiky. Podpora rekvalifikačných kurzov v oblasti poľnohospodárstva a potravinovej výroby.

Lesné hospodárstvo:

V obci je Pozemkové spoločenstvo, ktoré sa skladá z troch obcí so sídlom v Slovenskej Vsi. Dôležitým ekonomickým faktorom je lesný pôdny fond . Uvedené lesné porasty sú prevažne hospodárskeho charakteru. Prevažujú tu borovicové porasty, doplnené skupinami smreka a listnatých stromov.

Prírodné prostredie:

Zastavané územie obce obklopené poľnohospodársky využívanými plochami sa nevyznačuje hodnotnými prvkami.

Regionálny územný systém ekologickej stability okresu zhodnocuje potenciál a lokality lesných komplexov a výbežkov hrebeňa a chrbtov Spišskej Magury charakterizuje ako biocentrum regionálneho významu Smrečiny, na ktoré nadväzujú interkačné územia a ekologický významné segmenty v katastra a preukazuje ich prepojenie prostredníctvom terestrického biokoridora na biocentrum nadregionálneho významu Vysoké Tatry a cez k.ú. Toporec, Holumnica na biocentrum nadregionálneho významu Levočské vrchy.

Kostru ekologickej stability k.ú. Výborná tvoria:

1. biocentrum regionálneho významu

Územiu na S katastra, je tvorené lesnými komplexmi, výbežkami lesa, pestrou nelesnou stromovou a krovinnou vegetáciou. Ako veľmi vhodné sa tu ukazujú biotopy ekotónového charakteru na styku lesa s poľnohospodárskymi pozemkami s prevahou TTP. Prevažujúce dreviny ako borovica, smrek, smrekovec s listnatými drevinami sú dopĺňované podrastom ako malinčie, zemolez, lieska a baza. Lesy sú v tejto oblasti cenné z hľadiska brzdenia erózných procesov.

2. Interakčné územie biocentra regionálneho významu

Vzniklo v projekte R-ÚSES ako pozvoľný prechod medzi prevažne poľnohospodársky využívanými plochami s biocentrom regionálneho významu. V našom území je to navyše oblasť zlomov čoho dôkazom sú kyselky, ktoré vznikajú v druhohorných horninách pod flyšom a po zlomoch vystupujú na povrch / Pri kyslej vode/.

Návrh riešenia:

Podpora rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných na prácu v lesnom hospodárstve: rekvalifikačný kurz pre pilčíkov a pomocným pracovníkov v lese.

Rozvoj vidieka:

Obec Výborná možno charakterizovať ako polyfunkčné sídlo s kumuláciou následovných funkcií – prírodnoochranná, poľnohospodárska a lesohospodárska. Poloha obce je väzba na centrálnu časť Vysokých Tatier predurčuje sídlo k rozvoju širokého spektra aktivít v oblasti turizmu a rekreácie.

V obci prevláda vidiecke osídlenie . Vidiecke prostredie patrí medzi územie , ktoré si vyžaduje osobitnú ochranu a starostlivosť , preto že doterajší vývoj životných podmienok viedol k degradácii tejto časti sídelnej štruktúry. Obec a obyvateľstvo, ktoré žije na tomto území predstavuje podstatný potenciál duchovného a hmotného bohatstva spoločnosti, ktorý má zmysel práve v tomto prostredí. Obec je prevážne monoštruktúrne orientovaná. Tradičné remeslá sú na ústupe, služby nie sú dostatočne rozvinuté. Rozvoju obce je potrebné venovať pozornosť vzhľadom k jej polohe a osídleniu. Obec má veľmi dobré, nie plne využité možnosti pre rozvoj. Jej veľkou šancou je rozvoj vidieckej turistiky, agroturistiky, malého a stredného podnikania založenej na miestnych špecifikách, kultúrnom a prírodnom dedičstve . Ich realizáciou sa podmieni možnosť využitia miestnej pracovnej sily. Zvýšenú starostlivosť je potrebné venovať ochrane životného prostredia , pre zachovanie prírodných krás obce, kultúrnych pamiatok a príťažlivosť pre turistov. Pozornosť je potrebné venovať zabráneniu vzniku čiernych skládok, vytváraním organizovaných skládok, ako aj rozvoju , agroturistiky z hľadiska krajinotvornej funkcie obce / hipoturistika, hospodársky dvor – s ukážkou chovu /.

1.11. Analýza stavu životného prostredia:

1.11.1. Vodovodná a kanalizačná sieť

Cez obec preteká miestny potok Výborná – náhon. Je regulovaný
Zásobovanie vodou

Súčasný stav:

V obci Výborná bol v roku 2014 daný do užívania verejný vodovod a kanalizačná sieť, ktorá pokrýva 80 % domácností (je zriadených 82 prípojok) . Ostatné domácnosti sú zásobované vodou z vlastných studní.

Návrh riešenia:

Pre návrhové obdobie uvažujeme dobudovanie vodovodnej a kanalizačnej siete pre 150 obyvateľov, prípadne pre 30 domov.

Na vodovodný a kanalizačný systém navrhujeme napojiť aj objekty novonavrhovanej obytnej zástavby a nových objektov občianskej vybavenosti, včítane podnikateľského areálu .

PRAMEŇ – kyslá voda

V obci sa nachádza prameň – železitej vody, kde obec je jej majoritným vlastníkom.

Návrh : bolo by potrebné vystavať cyklotrasu a oddychovú zónu, revitalizovať okolie prameňa a zastrešením prameňa.

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

Obec má pre 80% obyvateľov vybudovanú kanalizačnú sieť. Ostatné domácnosti odpadové vody likvidujú individuálne, odkanalizovanie splaškov je riešené do domových žúmp, ktoré sú vo väčšine prípadov z technického hľadiska nevyhovujúce. Vývoz splaškov zo žúmp je takisto nedostatočne zabezpečený.

Návrh riešenia:

Odkanalizovanie ostatnej časti obce a čistenie odpadových vôd je t.č. v štádiu prípravy na realizáciu.

1.11.2. Odpadové hospodárstvo

Obec zabezpečuje vývoz tuhého komunálneho odpadu 2 x do mesiaca.
Odpadové hospodárstvo riešiť podľa týchto zásad:

- asanovať existujúce nelegálne skládky,
- výrobné organizácie, ktoré produkujú špecifický odpad musia mať vlastný program likvidácie výrobného odpadu,
- tuhý komunálny odpad riešiť separovaným zberom,
- nespracovateľný odpad deponovať na riadenú skládku.

Návrh na riešenie: vybudovať odpadový dvor a kompostovisko na BRO, podporovať separovaný zber a zhodnocovanie odpadu obyvateľmi obce.

1.12. Vybavenosť obce dopravnými a technickými vybaveniami:

1.12.1. Cestná infraštruktúra

Obec Výborná je dopravne sprístupnená prostredníctvom štátnej cesty II. triedy č. 542 Spišská Belá – Slovenská Ves – Výborná – Lendak – Tatranská Lomnica.

Osobná hromadná doprava je v obci zastúpená autobusovou dopravou SAD.

Hlukové izofóny:

Základnú komunikačnú sieť v obci tvoria prietahy štátnych ciest a to štátnej cesty II/542 Spišská Belá – Spišská Stará Ves, na ktorú sa priamo v obci napájajú štátne cesty III. triedy č.06728 smer Lendak a č. 5414 smer Bušovce.

Technický stav miestnych komunikácií je v okrajových častiach obce v nevyhovujúcom technickom stave, zároveň chýbajú cesty a chodníky k nájomným bytom.

Návrh riešenia: zabezpečiť rekonštrukciu a výstavbu miestnych komunikácií, chodníkov a ciest.

1.12.2. Energetika

Skutočný stav: Výborná je zásobovaná elektrickou energiou z VN vedenia č.215 napájaného z ES 110/22kV Kežmarok.

Miestna sekundárna sieť:

Rozvody sú v dobrom technickom stave. Navrhujeme rekonštrukciu TS pri PD, a výstavbu nových TS.Vedenie je AIFe 70,50 40 na betónových stĺpoch, ktoré nesú aj verejné osvetlenie výbojkovými svietidlami.

Verejné osvetlenie riešiť v súlade s NN rozvodom – samostatnými osvetľovacími telesami s káblovým rozvodom v zemi.

Zásobovanie plynom

Riešené územie je zásobované zemným plynom z VTL plynovodu Spišská Belá – Javorina DN 150 PN 4,0 Mpa.

Návrh : Pre navrhovanú výstavbu RD, občianskeho vybavenia, verejnej infraštruktúry, podnikateľských prevádzok možno očakávať nárast potreby zemného plynu. Tieto potreby budú zabezpečené rozšírením STL z rozvodu napojením na existujúci STL rozvod.

1.12.3. Telekomunikačná a informačná infraštruktúra

Pre obec je príslušný MTO Spišská Belá. MTO ja vybavený digitálnou automatickou telefónnou ústredňou – DATU.

Miestna telefónna sieť – MTS pokrýva celé územie obce. Je prevedená kombinovane t.j. z časti úložným káblom, ale prevážne káblami zavesenými na drevených stĺpoch. Súčasný stav MTS vyhovuje, vyžaduje však rozšírenie.

2. Postoje a názory obyvateľov obce na život a dianie v obci a perspektívy jej ďalšieho vývoja

V priebehu júla - augusta 2015 sa v obci Výborná realizoval dotazníkový prieskum, zameraný na získanie postojov a návrhov obyvateľov k životu v obci a jej budúcemu smerovaniu. V obci bolo k 30.6.2015 evidovaných 1182 obyvateľov, prieskumu sa zúčastnilo 53 obyvateľov, čo tvorí 4,5% obyvateľov, preto výsledky výskumu nemožno zovšeobecniť na celú obec. Napriek tomu je však potrebné rešpektovať názory občanov a vychádzať aj z nich pri tvorbe stratégie pre ďalšie obdobie.

Prvá časť teda bola zameraná na charakteristiku obyvateľstva: Z pohľadu veku respondentov sa najviac respondentov zúčastnilo v kategórii 25-44 rokov, no vo všeobecnosti možno povedať, že sú zastúpené všetky kategórie. Názory zhrnuté v tejto kapitole teda odrážajú názory rôznych skupín obyvateľov s rôznymi potrebami. Z pohľadu sociálneho postavenia respondentov sa zúčastnili zamestnaný aj nezamestnaný rovnomerne. Prevažná väčšina respondentov sa v obci narodila. Dĺžka života v obci ovplyvňuje pohľad obyvateľov na obec, jej potenciál a problémy, ktoré obyvatelia žijúci v obci dlhodobo veľmi dobre poznajú.

Druhá časť dotazníka bola zameraná na obec ako miesto bývania, týkala sa hodnotenia bývania v obci a hodnotenia základných životných potrieb. Čo sa týka výhod bývania v obci, respondenti najčastejšie súhlasili s výrokmi ako život je tu pokojnejší ako v meste, blízky kontakt s prírodou a pozitívne vnímali bývanie v dome, vlastníctvo záhrady, príp. hospodárstva. Čo sa týkalo nevýhod života v obci, respondenti najčastejšie súhlasili s výrokmi ako „málo pracovných príležitostí“, „zlé možnosti nákupu a využívania služieb“. Čo sa týkalo služieb boli spokojný s vybavením obce elektrinou, plynom, vodovodom, kanalizáciou, pri ostatných službách boli odpovede rovnomerne rozložené.

Najvýraznejšia je nespokojnosť u obyvateľov obce v oblastiach:

- dostupnosťou a kvalitou zdravotných služieb,
- zdravotnou starostlivosťou,
- školstvom,
- sociálnymi službami.

Nespokojnosť vyjadrili, že v obci nie je:

- základná škola,
- komunitné centrum,
- klub dôchodcov,
- zdravotné stredisko,
- športové areály,
- detské ihrisko,
- možnosti stravovania.

Nespokojnosť vyjadrili so súčasným stavom:

- chýbajúcim verejným vodovodom a kanalizáciou,
- komunikácií a chodníkov,
- materskou školou a jej nedostatočnou kapacitou,
- športovým areálom,
- so stavom verejných priestranstiev a verejnej zelene,
- kultúrnym vyžitím.

Ďalšia časť dotazníka sa týkala obce ako sociálny priestor. V nej respondenti najčastejšie vnímali susedské vzťahy ako skôr dobré, susedskú spoluprácu ako dobrú a vyjadrili, že sa zaujímajú o dianie v obci. Vyjadrili, že ich činnosť je najčastejšie organizovaná Obecným úradom.

Respondenti by najviac pracovných príležitostí videli v poľnohospodárstve, toto odvetvie bolo vyjadrené najčastejšie. Z ostatných odvetví boli zaujímavé odvetvie v lesníctve a v stavebníctve. Môžeme ešte spomenúť odvetvie v potravinárskom sektore, v priemysle a v remeselnej výrobe.

Na otázku prečo podľa Vás nevznikajú pracovné príležitosti bola najčastejšie odpoveď:

- zlá dostupnosť regiónu,
- nedostatočná kvalita pracovnej sily,
- nedostatočná podpora zo strany štátu pre začínajúcich podnikateľov.

Respondenti vyjadrili, že najviac informácií o dianí v obci získavajú z obecného rozhlasu, tlačovín a z úradnej tabuli.

Posledná časť dotazníka bola zameraná na obec a jej rozvoj. Celkovo respondenti vnímajú rozvoj a napredovanie obce za posledných 7 rokov pozitívne.

Na otázku na čo by ste prednostne využili finančné prostriedky obce boli najčastejšie tieto odpovede:

- rekonštrukcia miestnych komunikácií,
- vybudovanie nových ihrísk a športovísk,
- výstavba, rekonštrukcia školských zariadení,
- bytová výstavba a nové stavebné pozemky,
- na podporu tvorby pracovných miest,
- výstavba, rekonštrukcia zdravotných zariadení,
- podpora ďalšieho vzdelávania obyvateľov.

Respondenti vyjadrili aj nasledovné konkrétne aktivity:

- výstavba Základnej školy,
- rozšírenie Materskej školy,
- výstavba komunitného centra,
- výstavba zdravotného strediska,
- rekonštrukcia miestnych komunikácií,
- výstavba multifunkčného ihriska,
- vyčistenie miestneho prameňa – kvasná voda,
- zachovanie tradícií,
- každý mesiac odchyt túlavých psov,
- vysporiadanie obecných pozemkov,
- nové stavebné pozemky,
- rekvalifikačné kurzy pre nezamestnaných,
- venovať zvýšenú pozornosť deťom a mládeži,
- výstavba nájomných bytov.

Respondenti najčastejšie odpovedali na otázku ako si predstavujete budúcnosť obce Výborná : **„Obec bude predovšetkým príjemným miestom pre bývanie s dostupnými a kvalitnými službami s dostatkom pracovných príležitostí pre domácich obyvateľov“.**

3. SWOT analýza obce Výborná

SWOT analýza je jednoduchá a pritom výstižná, vyčerpávajúca a objektívna charakteristika silných a slabých stránok obce a jej možných príležitostí a ohrození. Súčasne zahŕňa základné analytické poznatky o faktoroch, ktoré je možné využiť v prospech rozvoja územia a faktoroch, ktorými je potrebné v navrhovanej rozvojovej stratégii čeliť, resp. ich eliminovať.

Samotná SWOT je skratkou 4 základných charakteristík týkajúcich sa hodnotenia vnútorného prostredia a vonkajšieho prostredia obce:

- silné stránky predstavujú faktory, ktoré majú na rozvoj obce pozitívny vplyv,
- slabé stránky predstavujú faktory, ktoré majú negatívny vplyv na jeho rozvoj a obmedzujú rozvojové aktivity,
- príležitosti tvoria faktory, ktoré plynú prevažne z vonkajšieho prostredia a môžu rozvoj obce ovplyvňovať pozitívne,
- ohrozenia sú faktory, ktoré negatívnym spôsobom ovplyvňujú rozvoj obce.

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - blízko k okresnému mestu Kežmarok - blízko ku krajskému mestu Prešov - dobrá dostupnosť do obce autom - blízko medzinárodné letisko v Poprade - dobrá dostupnosť k Národným parkom Tanap, Pienap - blízkosť historických miest Kežmarok, Levoča, Poprad - vybudovaný elektrická sieť, existujúci rozvod plynu, - dostatočné priestorové podmienky pre bytovú a domovú výstavbu - 80% odkanalizovanie a napojenie na verejný vodovod v obci - funkčný verejný rozhlas - dostatočné pokrytie signálom mobilných operátorov - zabezpečený odvoz komunálneho odpadu - separovaný zber - dostatok pracovnej sily - priaznivé pôdno-klimatické podmienky pre poľnohospodársku prvovýrobu - zachovaný vidiecky charakter obce 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok pracovných príležitostí v obci - nedostatočná verejná doprava k okolitým mestám a obciam, - slabšia prístupnosť k železničnej doprave, - nevysporiadené pozemky a nejasné vlastnícke vzťahy - čiastočné osvetlenie - čiastočné odkanalizovanie a napojenie na verejný vodovod v okrajových častiach obce, - menej vhodné plochy pre budovanie priemyselných zón - neprítomnosť firiem s dobrým rozvojovým potenciálom - nízka kvalita pracovnej sily - slabá ponuka komerčných služieb - chýbajúce ubytovacie zariadenie - chýbajúce stravovacie zariadenie - nedostatočná dostupnosť k zdravotníckym zariadeniam, - chýba zdravotné stredisko, - nedostatočná kapacita Materskej školy, - chýbajúca Základná škola, - chýbajúce sociálne zariadenia - chýbajúce komunálne stredisko

<ul style="list-style-type: none"> - vhodný územný a prírodný potenciál - existencia minerálnych prameňov v obci – kvasná voda - existencia poľovných revírov - existencia podmienok pre zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie / veterná, slnečná / - pretrvávajúci lokálpatriotizmus - súdržnosť obyvateľov obce v rozhodujúcich situáciách - veľmi dobrá spolupráca zastupiteľstva a starostky obce - dobré susedské vzťahy - pozitívny demografický rast obyvateľov obce - aktívny samosprávny manažment - obec je úspešná v podávaní projektov financovaných z EÚ , ŠR - existencia futbalového ihriska - dlhodobá história obce - existencia kultúrnych pamiatok - tradičné kultúrne podujatia 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok nájomných bytov - nedostatočne vybudovaný športový areál, - nevyhovujúce šatne pre športovcov - chýba detské ihrisko - chýbajúce ihrisko pre volejbal, basketbal, tenis, klziska, telocvične, - kultúrne pamiatky v zlom technickom stave, - nevyhovujúci kultúrny dom z tepelnotechnického a priestorového hľadiska - zlý technický stav komunikácií v okrajových častiach obce - absencia časti chodníkov pri hlavnej komunikácii v centre obce - nedostatočné parkovacie možnosti - obmedzená kapacita pripojenia na internet - chýbajúce optické káble - slabá vzdelanostná úroveň u rómskeho obyvateľstva - slabá ponuka sociálnych služieb pre dôchodcov / stacionár, stravovanie, domov sociálnych služieb a pod. / - chýbajúce nákupné strediská - nedostatok spoločenských a záujmových organizácií - nedostatočné materiálové vybavenie na kultúrne a vzdelávacie podujatia - nedostatok voľnočasových aktivít pre deti a mládež - nerozvinutý cestovný ruch - chýbajúce cyklotrasy, náučné a turistické chodníky - nedostatočné využitie prírodného a historického potenciálu - zdevastované prostredie v okolí prírodných minerálnych prameňov - nízke environmentálne povedomie obyvateľstva
---	--

Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia a výstavba materskej školy - výstavba základnej školy - výstavba zdravotného strediska - výstavba komunitného centra - rekonštrukcia kultúrneho domu - výstavba sociálneho zariadenia - výstavba denného stacionára pre dôchodcov - výstavba nájomných bytov - rekonštrukcia miestnych komunikácií - starostlivosť o pamiatky - vybudovanie nových ihrísk a športovísk - podpora a rozvoj podnikania - rozšírenie ponuky obchodu a služieb - ochrana prírody a životného prostredia - podpora podnikania v poľnohospodárstve, lesníctve a stavebníctve - rozšírenie kultúrnych podujatí - rekonštrukcia, rozšírenie a výstavba chodníkov - rekonštrukcia minerálnych prameňov - rozšírenie parkovacích kapacít - rekonštrukcia verejného osvetlenia - rozšírenie kapacít pripojenia na internet - vybudovanie verejných toaliet v centre obce - vytvorenie podmienok pre vstup investorov do obce - vytvorenie nových pracovných miest v malom a strednom podnikaní a službách - zvyšovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva v spolupráci s Úradom práce ,napr. kurzami pre nezamestnaných - výroba lokálnych produktov - rozvoj ekologického poľnohospodárstva - rozvoj malých a rodinných fariem - vybudovanie cyklotrás 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočná kvalita pracovnej sily - dostupnosť regiónu - nedostatočne vybudovaná infraštruktúra potrebná pre podnikanie - vysoká finančná záťažnosť a administratívno – legislatívne bariéry obmedzujúce rozvoj podnikania - nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ŽP - nízka disciplína obyvateľov pri nakladaní s odpadmi - zhoršujúca sa sociálna situácia u rómskeho obyvateľstva - zvyšovanie počtu sociálne-patologických javov u detí a mládeže - pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia verejných budov a súčastí technickej infraštruktúry a následný možný vznik havarijnej situácie - nedostatočná vzdelanostná úroveň obyvateľstva a hrozba jej prehlbovania, - nedostatočná kapacita súčasnej materskej školy a z toho vyplývajúca nepripravenosť detí na vstup do školského procesu - neochota obyvateľov investovať do ďalšieho vzdelávania - nízka vymožiteľnosť práva zo strany obce (napr. u neplatičov miestnych daní)

<p>a napojenie na existujúce cyklotrasy</p> <ul style="list-style-type: none"> - osadenie prvkov drobnej architektúry - rozšíriť priestory pre voľnočasové aktivity pre deti a mládež - aktivácia detí a mládeže do športových a kultúrnych aktivít - vytváranie záujmových krúžkov - výstavba multifunkčného ihriska - výstavba detských ihrísk - rozvoj a uchovávanie kultúrnych tradícií a folklóru - zvýšiť propagáciu obce v rámci mikroregiónu - rozvinúť kultúrne povedomie a tradície rómskej mládeže - zefektívnenie spolupráce s okolitými obcami na mikroregionálnej úrovni - zvyšovanie zapojenosti v rámci budovania partnerstiev v okolí - vytváranie partnerstiev vo vnútri obce a navonok - zlepšenie spolupráce obce a miestnych podnikateľov - zefektívnenie spolupráce s okresným mestom na regionálnej úrovni - rozvoj cezhraničnej spolupráce - revitalizácia verejnej zelene a prvkov drobnej architektúry - úprava prostredia pri minerálnych prameňoch - údržba a čistenie miestneho potoka - zvýšiť environmentálne povedomie obyvateľstva - podpora zavádzania obnoviteľných zdrojov energie / veterná a slnečná energia / - realizácia projektov v oblasti prispôsobovania sa zmene klímy vrátane ekosystémových prístupov - rozšírenie ponuky soc. služieb - koordinácia výchovy a vzdelávania rómskeho etnika so všetkými odbornými inštitúciami 	
--	--

4. Problémová analýza obce Výborná

Ako je možné vidieť zo SWOT analýzy, obec má viaceré problémy, ktoré nie je možné vyriešiť naraz a hneď z dôvodu finančných, personálnych a technických limitov.

Strategické plánovanie rozvoja obce sa preto zakladá na vyselektovaní a riešení prioritných problémov.

Pre stanovenie kľúčových problémov je použitá metóda zostrojenia tabuľky problémov a tabuľky cieľov.

Obyvatelia obce na stretnutí na základe diskusií a spoločenského konsenzu rozhodnú o tom, ktoré problémy sú kľúčové, aké následky spôsobujú a naopak aké príčiny ich spôsobujú. Takéto hierarchizovanie problémov umožní vyselektovať prioritné oblasti, v ktorých by obec mala a chce investovať, aby dosiahla zlepšenie stavu a celkový rozvoj obce. Problémy sa teda skladajú z príčin, zo samotných kľúčových problémov a z následkov. Očakávanie je zlepšenie stavu odstránením príčin, čím sa dosiahne celkový rozvoj obce, čo je strategickým cieľom. Naplnením strategického cieľa sa obec snaží naplniť víziu o obci, ktorú si obyvatelia zvolili.

4.1. Tabuľka problémov obce

Dôsledky	<p>Znížená bezpečnosť chodcov a cyklistov na miestnych komunikáciách.</p> <p>Záškoláctvo. Slabé školské výsledky u školopovinných detí.</p> <p>Neukončené vzdelanie.</p> <p>Nedostatočná pripravenosť detí na vstup do školského procesu.</p> <p>Sociálne patologické javy u detí a mládeže.</p> <p>Nevhodný spôsob trávenia voľného času.</p> <p>Beznádej a prehlbujúca sa apatia a nezáujem o veci verejné.</p> <p>Nebezpečenstvo infekcie a prenosných chorôb.</p> <p>Zanedbávanie základných zdravotných prehliadok.</p>	<p>Nezamestnanosť.</p> <p>Nezáujem u obyvateľstva o vzdelávanie.</p> <p>Nevhodné bytové podmienky.</p> <p>Nedostatočná kvalita pracovnej sily.</p> <p>Nedostatok pracovných príležitostí.</p> <p>Zlá dostupnosť regiónu.</p> <p>Slabá podpora pre začínajúcich poľnohospodárov.</p>	<p>Znečistené ŽP, čierne skládky a nedisciplinovanosť obyvateľstva pri nakladaní s odpadmi.</p> <p>Zvyšovanie nákladov obce pri nakladaní s odpadmi.</p> <p>Zhoršujúca sa sociálna situácia u MRK.</p> <p>Znížená atraktivita obce.</p> <p>Nedostatočná propaganda obce smerom na vonok.</p> <p>Znížená bezpečnosť vo večerných hodinách.</p> <p>Nárast kriminality.</p> <p>Neefektívne využívanie voľného času u detí a mládeže.</p> <p>Pocit nedostatočnej seberealizácie seniorov.</p>
Problémy	<u>Nedobudovanosť a nedostatočné kapacity infraštruktúry.</u>	<u>Nezamestnanosť a nízka vzdelanostná úroveň obyvateľov.</u>	<u>Nepriaznivé životné prostredie a nevyhovujúce životné podmienky a možnosti.</u>
Príčiny	<p>Nedostatočná kapacita Materskej školy.</p> <p>Chýbajúce zdravotné stredisko.</p> <p>Chýbajúce komunitné centrum.</p> <p>Zlý technický stav miestnych komunikácií a chodníkov.</p> <p>Chýbajúca Základná škola.</p> <p>Nedostatočné osvetlenie verejného priestranstva.</p> <p>Nedostatočné parkovacie kapacity.</p> <p>Chýbajúci školský klub.</p> <p>Nedobudovaný verejný vodovod a kanalizácia.</p> <p>Nevysporiadané pozemky.</p>	<p>Nedostatok nájomných bytov.</p> <p>Absencia komunitného centra ako školiaceho strediska.</p> <p>Nedostatočné materiálové vybavenie na školenie a rekvalifikačné kurzy.</p> <p>Chýbajúci priemyselný areál.</p> <p>Nedostatok podnikov, fariem ako zamestnávateľov v blízkom okolí.</p> <p>Obmedzená ponuka pracovných príležitostí priamo v obci</p> <p>Nedostatočne vybudovaná infraštruktúra potrebná pre podnikanie.</p> <p>Nevysporiadaná poľnohospodárska pôda.</p>	<p>Chýbajúce odpadové hospodárstvo, odpadový dvor, kompostovisko.</p> <p>Chýbajúci športový areál, športové ihriská, multifunkčné ihrisko.</p> <p>Chýbajúce detské ihriská.</p> <p>Znečistený minerálny prameň a jeho okolie.</p> <p>Chýbajúca drobná architektúra, nevyhovujúci stav verejnej zelene a verejného priestranstva.</p> <p>Nevyhovujúci stav kultúrneho domu.</p> <p>Zlý stav kultúrnych pamiatok.</p> <p>Chýbajúce cyklotrasy, turistické a náučné chodníky.</p> <p>Chýbajúce sociálne zariadenie pre seniorov.</p> <p>Chýbajúce stravovacie zariadenie.</p> <p>Nedostatočné materiálové vybavenie na kultúrne podujatia.</p> <p>Slabá koordinácia aktivít a propagácia na mikroregionálnej úrovni.</p> <p>Obec nemá obecnú políciu.</p>

4.2. Tabuľka cieľov obce

Vízia obce

” Obec Výborná bude predovšetkým príjemným miestom pre bývanie s dostupnými a kvalitnými službami s dostatkom pracovných príležitostí pre domácich obyvateľov.“

Strategický cieľ

Obec Výborná do roku 2022 zvýši štandard bývania pre obyvateľov obce, zvýši kvalitu ľudského a sociálneho potenciálu, zabezpečí ekonomický rozvoj so zameraním sa na miestne zdroje a ich využitie na tvorbu pracovných miest

Rekonštruovať a dobudovať infraštruktúru:	Zlepšiť životné podmienky, vytvárať podmienky a možnosti rozvoja ľudského a ekonomického potenciálu obce:	Efektívne využívanie prírodného a historického potenciálu pre zvýšenie zamestnanosti v obci:
Rekonštrukcia a výstavba Materskej školy. Výstavba Základnej školy. Výstavba zdravotného strediska. Výstavba komunitného centra. Výstavba detského ihriska. Výstavba športového areálu a multifunkčného ihriska. Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok. Rekonštrukcia ciest a chodníkov. Rekonštrukcia a výstavba verejného osvetlenia. Rekonštrukcia kultúrneho domu.	Zvýšiť ponuku sociálnych služieb pre seniorov. Aktivovať deti a mládež pre ich účasť na športových a voľnočasových aktivitách. Podporovať tradičné rodiny a zdravý životný štýl. Identifikovať a podporovať miestnych nadšencov a aktivistov. Zvyšovať environmentálne povedomie obyvateľov. Zlepšiť integráciu rómskeho obyvateľstva v obci. Podporovať aktivity smerujúce k zvyšovaniu kvality ľudských zdrojov v obci Podpora tradičných hodnôt založených na kresťanských zásadách.	Hľadať možnosti pre rozšírenie ponuky komerčných služieb a lokálnych pracovných príležitostí. Podpora začínajúcich poľnohospodárov, podpora vzniku rodinných fariem. Zabezpečiť vzdelávanie pre nezamestnaných, formou školení a rekvalifikačných kurzov. Vytvárať podmienky pre podnikanie prostredníctvom využívania obecného majetku. Posilňovať verejno – súkromné partnerstvá. Zvýšiť atraktivitu a vzhľad obce. Zviditeľniť prírodný potenciál obce domácim obyvateľom aj návštevníkom obce. Zlepšiť propagáciu obce.

<p>Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice.</p> <p>Rekonštrukcia ČOV.</p> <p>Rekonštrukcia a výstavba vodovodu a kanalizácie.</p> <p>Výstavba parkovacích miest.</p> <p>Revitalizácia verejného priestranstva, dobudovanie drobnej architektúry, rekonštrukcia autobusových zastávok a verejnej zelene.</p> <p>Regulácia potoka.</p> <p>Vybudovať turistické chodníky a cyklotrasy.</p> <p>Obnova minerálneho prameňa a zlepšenie okolia.</p> <p>Zlepšiť bezpečnosť cestnej premávky.</p> <p>Výstavba nájomných bytov.</p> <p>Výstavba nového IBV.</p> <p>Výstavba stravovacieho zariadenia.</p> <p>Výstavba denného stacionára pre seniorov.</p>		<p>Zefektívniť fungovanie samosprávy a zlepšenie komunikácie s občanmi, podnikateľmi, verejnými inštitúciami a ďalšími subjektmi.</p> <p>Podpora folklóru a tradičných remesiel.</p> <p>Rozšírenie existujúcich kultúrnych podujatí a zavedenie nových.</p> <p>Kultivácia a výsadbe zelene.</p>		<p>Zvýšiť spoluprácu na mikroregionálnej úrovni.</p>
---	--	---	--	--

5. Rozvojová vízia

Vízia prezentuje predstavu obyvateľov obce o tom, ako by mala obec vyzerať v dlhodobom horizonte (20 – 30 rokov). Napĺňaním aktivít a cieľov stratégií sa táto vízia môže postupne napĺňať. Obyvatelia si za svoju víziu vybrali popis, ktorý predstavuje obec ako:

- predovšetkým príjemné miesto pre bývanie s dostupnými a kvalitnými službami s dostatkom pracovných príležitostí pre domácich obyvateľov,
- príjemný priestor pre bývanie založenom na tradičnom vidieckom štýle,
- ďalej príjemné miesto pre bývanie s dostupnými a kvalitnými službami, atraktívnym vzhľadom a kvalitným životným prostredím a bohatým kultúro – spoločenským životom.

6. Strategické, špecifické a vecné ciele obce Výborná

Stratégia obce Výborná je spracovaná na obdobie rokov 2015 – 2022. Stratégia obsahuje strategický cieľ, ktorý sa obec snaží v priebehu nastaveného obdobia naplniť prostredníctvom aktivít realizovaných v obci. Zároveň je strategický cieľ, ako aj ďalšie ciele a aktivity postavený tak, aby sa jeho naplnením prispelo k napĺňaniu vízie. Stratégia obce je vytváraná na základe problémovej analýzy.

Obsahuje:

Strategický cieľ – globálny cieľ, ktorý chce obec dosiahnuť do roku 2022. Tento cieľ je postavený na výsledkoch, ktoré obec dosiahne vďaka intervenciám v prioritných oblastiach.

Prioritné oblasti – predstavujú kľúčové oblasti, v rámci ktorých sa obec bude snažiť realizovať a podporovať čo najviac aktivít, aby došlo k zlepšeniu stavu v týchto oblastiach.

Špecifické ciele – vyjadrujú ciele, ktoré majú byť dosiahnuté v rámci prioritných oblastí.

Opatrenia – predstavujú vecné ciele, ktoré sa naplnia konkrétnymi aktivitami. Tieto vychádzajú z odstránenia príčin, ktoré boli identifikované v obci.

Strategický cieľ:

Obec Výborná do roku 2022 zvýši štandard bývania pre obyvateľov obce, zvýši kvalitu ľudského a sociálneho kapitálu, zabezpečí ekonomický rozvoj so zameraním sa na miestne zdroje a ich využitie na zvýšenie zamestnanosti v obci.

Priorita 1 Rozvoj infraštruktúry		Priorita 2 Rozvoj ľudského, sociálneho a kultúrneho potenciálu		Priorita 3 Zvyšovanie zamestnanosti v obci
<p>Opatrenie 1.1 Rekonštrukcia existujúcej základnej infraštruktúry</p> <p>Opatrenie 1.2 Výstavba novej základnej infraštruktúry</p>		<p>Opatrenie 2.1 Zlepšenie dostupnosti služieb občianskej vybavenosti</p> <p>Opatrenie 2.2 Rozvoj a podpora vzdelávania, športových a voľnočasových aktivít</p> <p>Opatrenie 2.3 Podpora zdravého životného prostredia</p>		<p>Opatrenie 3.1 Podpora miestnej ekonomiky, lokálnej práce</p> <p>Opatrenie 3.2 Podpora vytvárania nových pracovných miest v poľnohospodárstve a remesle</p>

Aby bol naplnený strategický cieľ, v období 2015 -2022 sa budú intervencie realizovať v troch prioritách a 7 opatreniach. Tieto prioritné oblasti vychádzajú z realizovanej analýzy zdrojov a problémovej analýzy. Nižšie sú bližšie predstavené jednotlivé priority a ich vecné ciele – opatrenia.

6. 1. Priorita 1 Rozvoj infraštruktúry

Špecifickým cieľom priority 1 je rekonštruovať a skvalitniť existujúcu infraštruktúru a dobudovať chýbajúcu infraštruktúru.

Odôvodnenie: Obec Výborná je obec s málo rozvinutou infraštruktúrou. Existujúca infraštruktúra je však vo viacerých oblastiach v nevyhovujúcom stave, príp. je potrebné zvyšovať jej kvalitu pre zabezpečenie potrieb obyvateľov všetkých častí obce. Preto sa prvá priorita týka oblasti infraštruktúry. Zameriava sa hlavne na základnú infraštruktúru.

6.1.1. Opatrenie 1.1 Rekonštrukcia existujúcej základnej infraštruktúry

Potreba vychádza zo zlého technického stavu a nedostatočnej kapacity, ktorá nepostačuje súčasným potrebám.

Indikatívny zoznam aktivít:

- Rekonštrukcia a zvyšovanie kapacity Materskej školy
- Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov
- Rozširovanie parkovacích miest
- Revitalizácia verejného priestranstva a zelene
- Regulácia potoka
- Rekonštrukcia autobusových zastávok
- Rekonštrukcia osvetlenia
- Rekonštrukcia kultúrneho domu
- Rekonštrukcia futbalového štadiónu
- Dobudovanie vodovodu a kanalizácie
- Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok
- Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice
- Rekonštrukcia minerálneho prameňa a jeho okolia

6.1.2. Opatrenie 1.2 Výstavba novej základnej infraštruktúry

V obci chýbajú základné služby, obyvatelia za nimi dochádzajú do susedných obcí. Vzhľadom na nárast obyvateľov v obci a pozitívny demografický rast, vyplynula potreba ich zabezpečiť pre zvýšenie kvality bývania v obci.

Indikatívny zoznam aktivít:

- Výstavba nájomných budov
- Výstavba zdravotného strediska
- Výstavba komunitného centra, školského klubu a rekvalifikačného strediska
- Výstavba denného stacionára pre seniorov s stravovacím zariadením
- Výstavba školského klubu
- Výstavba Základnej školy
- Výstavba detského ihriska
- Výstavba športového areálu so šatňami, tribúnou, sociálnym zariadením a multifunkčného ihriska
- Dobudovanie drobnej architektúry
- Výstavba turistických chodníkov a cyklotrás
- Budovanie inžinierskych sietí IBV
- Podpora zavádzania obnoviteľných zdrojov energie – slnečná, veterná.
- Výstavba odpadového dvora a kompostoviska
- Dobudovanie a výstavba nových telekomunikačných sietí, modernizácia telekomunikačných sietí.

6.2. Priorita 2 Rozvoj ľudského, sociálneho a kultúrneho potenciálu

Špecifickým cieľom priority 1 je zlepšiť životné podmienky, vytvárať podmienky a možnosti rozvoja ľudského potenciálu obyvateľov obce.

Cieľom priority je posilniť rozvoj ľudskej a sociálnej oblasti v zmysle skvalitňovania služieb pre obyvateľstvo, rozvoj a integráciu rómskej komunity ako aj rozvoj voľnočasových aktivít pre zlepšenie možnosti na seberealizáciu.

Podmienkou je vybudovanie sociálnych infraštruktúr smerujúcich k zvyšovaniu kvality života.

6.2.1. Opatrenie 2.1 Zlepšenie dostupnosti služieb občianskej vybavenosti

Obec Výborná má nedostatočne vybudovanú sociálnu infraštruktúru. Sociálne služby obec poskytuje prostredníctvom Spišskej katolíckej charity. Opatrenie 2.1 sa zameriava na vzdelávacie, zdravotné a sociálne aktivity, na podporu tradičnej rodiny ako základnej bunky štátu vychádzajúceho z kresťanského základu.

Indikatívny zoznam aktivít :

- Poskytovanie sociálnych služieb pre seniorov
- Poskytovanie služieb v základnej zdravotnej starostlivosti a osvojení si základných hygienických návykov
- Rozvoj informačných a komunikačných kanálov obce
- Nákup vybavenia pre zriadenie detskej ordinácie, praktického lekára a gynekológa
- Nákup vybavenie pre vzdelávacie centrum
- Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva a predchádzaniu infekčných chorôb
- Ochrana zdravia a podpora zdravého životného štýlu občana
- Podpora tradičnej rodiny a zdravého životného štýlu.

6.2.2 Opatrenie 2.2 Rozvoj a podpora vzdelávania, športových a voľnočasových aktivít

Cieľom opatrenia bude vytvárať rôznorodé možnosti pre seberealizáciu a vzdelávanie obyvateľov ako aj pre aktivizáciu špecifických skupín (detí a mládeže, rómskej komunity a i.).

Indikatívny zoznam aktivít :

- Rozšíriť priestory pre voľnočasové aktivity pre deti a mládež
- Aktivizovanie detí a mládeže pre ich účasť na športových a voľnočasových aktivitách
- Koordinácia výchovy a vzdelávania so všetkými odbornými inštitúciami

- Vybavenie multifunkčného ihriska
- Vybavenie detských ihrísk vo všetkých častiach obce
- Založenie Integrovaného klubu pre deti a mládež
- Identifikácia a podpora miestnych nadšencov a aktivistov
- Zvyšovanie integrácie rómskeho etnika v obci
- Výstavba nových inžinierskych sietí k novému športovému areálu
- Zvyšovanie a rozširovanie kvalifikácie obyvateľov
- Vzdelávanie obyvateľov v záujme zvýšenia kvality ich života
- Príprava detí zo sociálne znevýhodneného prostredia predškolského veku na vstup do školských zariadení
- Vzdelávanie rodičov v oblasti zabezpečenia kultúrneho a pozitívneho domáceho prostredia

6.2.3. Opatrenie 2.3 Podpora zdravého životného prostredia

Cieľom opatrenia je :

- podpora ekológie vo všetkých oblastiach,
- ochrana životného prostredia,
- ochrana a racionálne využívanie vôd,
- ekologické nakladanie s odpadmi,
- Ochrana a racionálne využívanie pôd
- Ochrana ovzdušia
- Ochrana pôdy

Indikatívny zoznam aktivít :

- Environmentálne vzdelávanie obyvateľstva,
- Podpora osvetu a záujmu širokej verejnosti v problematike ochrany a skvalitňovania životného prostredia,
- Podpora separovaného zberu a zhodnocovania odpadu,
- Zlepšenie kvality povrchových tokov a podzemných vôd,
- Zabezpečenie protipovodňovej ochrany a vododržnosti územia
- Úprava nekrytej dažďovej kanalizácie , priepustov,
- Znižovanie produkcie odpadov,
- Odstraňovanie čiernych skládok
- Zavádzanie moderného odpadového hospodárstva
- Zabezpečenie protieróznej ochrany pôd
- Prevencia kontaminácie a eliminácia kontaminovaných pôd,
- Zvyšovanie prirodzenej úrodnosti pôd
- Znižovanie objemu znečisťujúcich látok produkovaných do ovzdušia
- Zvyšovanie ochrany poľnohospodárskej pôdy , zamedzeniu znečisťovania a znižovanie vodnej a veternej erózie

6.3 Priorita 3

Efektívne využívanie prírodného a historického potenciálu pre zvýšenie zamestnanosti v obci

Obec Výborná zabezpečuje primárne obytnú funkciu. Kvôli zabezpečeniu potrieb obyvateľov a aj pre zvýšenie ekonomickej samostatnosti obce sa v nasledujúcom období aktivity budú zameriavať aj na podporu rozvoja komerčných služieb a dôrazom na miestne zdroje a na vytváranie pracovných miest v obci.

Rozvoj ľudských zdrojov. V danej situácii obec poskytuje minimálne pracovné príležitosti. Väčšina obyvateľov odchádza za prácou hlavne do Spišskej Belej a Kežmarku.

6.3.1 Opatrenie 3.1 Podpora miestnej ekonomiky, lokálnej práce

Cieľom opatrenia je vytvorenie pozitívneho podnikateľského prostredia zosúladeného s prirodzenými danosťami a možnosťami obce a vývojovými trendmi. Preferovať drobné podnikanie v prevádzkach, ktoré nekladú veľké priestorové požiadavky, nevyžadujú ochranné pásma a spĺňajú hygienické požiadavky na prašnosť a hlučnosť. Vytvoriť podmienky ďalšieho rozvoja podnikania v obci. Vzhľadom na lokalizačné faktory je badať útlm rastu miestnej ekonomiky. Plochy výroby a služieb treba pripraviť podľa aktuálnych výhľadových potrieb s dostatočnými rezervnými plochami pre ďalší rozvoj.

Indikatívny zoznam aktivít :

- Podpora a rozvoj podnikania
- Zvýšenie využitia a vyťaženia existujúcich perspektívnych, výrobných kapacít
- Podpora tvorby nových pracovných miest najmä v malom a strednom podnikaní a službách
- Rozšírenie ponuky komerčných služieb a lokálnych pracovných príležitostí
- Posilňovanie verejno-súkromných partnerstiev
- Vytváranie podmienok pre podnikanie prostredníctvom využívania obecného majetku
- Zvyšovanie kvality ľudských zdrojov ďalším vzdelávaním
- Podpora zriadenia priemyselného parku

6.3.2 Opatrenie 3.2 Podpora vytvárania nových pracovných miest v poľnohospodárstve a remesele

Cieľom opatrenia je zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja prostredníctvom ekonomického rozvoja najmä poľnohospodárstva, lesníctva, remesiel ale aj v iných hospodárskych odvetviach.

Indikatívny zoznam aktivít :

- V územnom pláne umožniť v extraviláne stavať drobné poľnohospodárske objekty a ohrady
- Vytváranie poľnohospodárskych zón s podporou verejného sektora
- Zrealizovať a dokončiť pozemkové úpravy
- Vysporiadanie vlastníckych vzťahov s pôdou
- Podpora vytvárania partnerstiev a spolupráce medzi verejným sektorom, poľnohospodárskymi subjektmi a konečnými spotrebiteľmi
- Podpora výroby lokálnych potravín
- Podpora predaja z dvora a zriaďovania výrobných prevádzok na výrobu potravín
- Výroba a predaj lokálnych produktov v remesele
- Rozvoj ekologického poľnohospodárstva
- Podpora agroturistiky
- Podpora mladých a začínajúcich farmárov
- Podpora vzdelávania v agrosektore

7. Súlad programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce predstavuje plán jej ďalšieho rozvoja. Obec však vytvára väzby so širším okolím, preto je potrebné pri plánovaní rozvoja obce akceptovať a nadväzovať na ďalšie strategické dokumenty na regionálnej úrovni. V prípade obce Výborná je to PHSR Prešovského samosprávneho kraja.

Vízia Prešovského samosprávneho kraja si dáva za cieľ zvýšiť ekonomický rast a počet nových pracovných príležitostí, inklúziu marginalizovaných obyvateľov, zaistiť kvalitnú dopravnú prepojenosť, trvalo udržateľný rozvoj vidieka, zabezpečiť kvalitné vzdelávacie a sociálne služby. Obec Výborná si v strategickom celi tiež stanovila za cieľ zvýšiť ekonomický rast a zamestnanosť, zabezpečiť rozvoj v ľudskej a sociálnej oblasti.

Prešovský samosprávny kraj si stanovil za cieľ 15 prioritných oblastí. Obec Výborná so svojimi prioritami a opatreniami nadväzuje k napĺňaniu viacerých prioritných tém.

8. Implementácia stratégie

Pre úspešnú realizáciu stratégie je nutné nastaviť implementačný rámec, ktorý určuje spôsob, ako majú byť stanovené ciele naplnené. Strategický cieľ, priority aj jednotlivé opatrenia sa naplňajú prostredníctvom projektov. Preto je nutné stanoviť si konkrétne aktivity, ktoré sa musia zrealizovať. Tieto aktivity sú rozpracované v akčnom pláne. Ďalšou dôležitou aktivitou je kontrola toho, či sa stratégia naplňuje, či sa postupne naplňujú ciele stanovené v opatreniach a prioritách. Pokiaľ by nedochádzalo k želanému vývoju, je možné na základe takejto kontroly zabezpečiť nápravu a umožniť tak splnenie cieľov. Toto zabezpečuje monitorovanie a hodnotenie stratégie.

8.1 Prehľad projektov

Vytýčené ciele v stratégií budú realizované prostredníctvom projektov, ktoré sú stanovené v akčnom pláne. Akčný plán predstavuje plán aktivít, ktoré sa plánujú realizovať v obci v najbližších 2 rokoch a ktoré prispievajú k naplneniu stanovených cieľov. Okrem naplánovaných cieľov sa v obci realizujú aj ďalšie aktivity, ktoré v pláne nie sú, ale prispievajú k naplňaniu stratégie a mali by byť aj vyhodnocované v rámci každoročného monitorovania.

Prehľad plánovaných aktivít na najbližšie dva roky:

- Rekonštrukcia a zvyšovanie kapacity Materskej školy
- Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov
- Dobudovanie vodovodu a kanalizácie
- Výstavba komunitného centra
- Výstavba detského ihriska
- Výstavba multifunkčného ihriska
- Výstavba odpadového dvora a kompostoviska
- Budovanie inžinierskych sietí k IBV (nájomným bytom)
- Vysporiadanie pozemkov a vlastníckych vzťahov s pôdou
- Vytváranie podmienok pre podnikanie prostredníctvom využívania obecného majetku
- Podpora vzdelávania

8.2 Monitorovanie a hodnotenie stratégie

Aby stratégia bola aj naplňaná a neostala len nerealizovaným strategickým dokumentom, je potrebné sledovať pokrok v naplňaní stratégie a prispôbiť ďalšie aktivity podľa reálnych potrieb. Tieto potreby je možné sledovať práve v procese monitorovania, kedy sa hodnotí pokrok v naplňaní jednotlivých cieľov na základe sledovania monitorovacích ukazovateľov. Indikátory umožňujú sledovať pokrok v naplňaní stratégie. Pre monitorovanie naplňania opatrení používame indikátory výstupu, pre hodnotenie priorít indikátory výsledku a následne pre naplnenie

strategického cieľa sú postavené indikátory dopadu, ktoré hodnotia dlhodobý efekt realizovaných aktivít na celkový rozvoj obce.

Monitorovanie prebieha raz ročne, kde sa na konci sledovaného obdobia vypracuje monitorovacia správa, ktorá bude pozostávať z krátkeho popisu aktivít, ktoré sa v obci realizovali počas roka a definovanie ich nadväznosti na stanovenú stratégiu. Ďalej bude sledovať napĺňanie stanovených monitorovacích ukazovateľov. Táto správa by mala slúžiť ako podklad pre ďalšie rozhodovanie a plánovanie. Za spracovanie monitorovacích správ je zodpovedná obec. Monitorovacie správy budú schvaľované obecným zastupiteľstvom obce. Monitorovacie správy o napĺňaní programu budú ďalej postúpené VÚC podľa pokynov VÚC.

Hodnotiaci proces zbilancuje naplnenie jednotlivých cieľov na základe realizovaných aktivít v území. Hodnotenie napĺňania cieľov stratégie prebehne raz v priebehu trvania stratégie, na základe výsledkov hodnotenia bude aktualizovaný Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce a ďalšie hodnotenie prebehne na konci realizácie stratégie. Výsledky záverečného hodnotenia budú tvoriť podklad pre plánovanie ďalšej stratégie. Hodnotenie bude zabezpečované obcou, pričom by bolo vhodné do hodnotenia zapojiť externého hodnotiteľa kvôli zabezpečeniu objektívneho zhodnotenia situácie.

Úroveň cieľa	Indikátory
Strategický cieľ	<u>Indikátory dopadu</u> Rast počtu obyvateľstva Percento obyvateľov s komplexnou občianskou vybavenosťou a prístupom k verejným službám Príjmy domácností Príjem z ekonomických činností do rozpočtu obce
Priorita 1 Rozvoj infraštruktúry	<u>Indikátory výsledku</u> Percento obyvateľov využívajúcich nové, resp. rekonštruované prvky infraštruktúry
Opatrenia priority 1	<u>Indikátory výstupu:</u> Počet rekonštruovaných, resp. vybudovaných zariadení Dĺžka zrekonštruovaných alebo dobudovaných chodníkov, ciest, cyklotrás, potoka...

	<p>Počet osôb využívajúcich rekonštruované a dobudované zariadenia</p> <p>Dĺžka a komplexnosť vybudovaných inžinierskych sietí</p> <p>Počet realizovaných projektov</p>
Priorita 2 Rozvoj ľudského, sociálneho a kultúrneho potenciálu	<p><u>Indikátory výsledku</u></p> <p>Počet obyvateľov využívajúcich nové služby</p> <p>Počet obyvateľov zapojených v aktivitách v obci</p> <p>Vyťaženosť objektov a zariadení</p> <p>Počet obyvateľov využívajúcich revitalizované prostredie a objekty</p>
Opatrenia priority 2	<p><u>Indikátory výstupu:</u></p> <p>Počet novovytvorených , resp. rozšírených služieb</p> <p>Počet realizovaných projektov v oblasti poskytovania sociálnych služieb</p> <p>Počet zavedených technológií</p> <p>Počet vybavených objektov</p> <p>Počet projektov zameraných na ochranu prírody a životného prostredia</p> <p>Počet projektov zameraných na vzdelávanie</p> <p>Počet projektov zameraných na športové a voľnočasové aktivity</p>
Priorita 3 Zvyšovanie zamestnanosti v obci	<p><u>Indikátory výsledku:</u></p> <p>Počet obyvateľov využívajúcich nové služby</p> <p>Počet obyvateľov zapojených v aktivitách v obci</p>

<p>Opatrenia priority 3</p>	<p><u>Indikátory výstupu:</u></p> <p>Počet aktivít na podporu podnikania</p> <p>Počet novovytvorených pracovných príležitostí v obci</p> <p>Počet vytvorených partnerstiev</p> <p>Počet aktivít na podporu poľnohospodárstva</p> <p>Počet aktivít na podporu podnikateľských subjektov</p> <p>Počet aktivít zameraných zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľov</p> <p>Počet a typ vytvorených propagačných materiálov</p>
-----------------------------	--

Zoznam príloh :

Príloha č.1 – Dotazník pre prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja